

سۇئال

ئەتتىگەن ۋە كەچتە ئوقۇلىدىغان زىكىرلەر توغرىسىدا كەلگەن سەھىھ ھەدىسلەرنىڭ ھەممىسىنى توپلاپ بېرىشىڭلارنى ئۈمىت قىلىمەن، بۇ توپلام بىز ئۈچۈن كۈندە ئوقۇيدىغان ئەتتىگەنلىك ۋە كەچلىك زىكىرلەرنىڭ ئاساسى بولۇپ قالسۇن؟.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارىم بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

ئەتتىگەن ۋە كەچتە ئوقۇلىدىغان زىكىرلەر توغرىسىدا كەلگەن سەھىھ ھەدىسلەردىن بىزگە توپلاش ئاسان بولغانلىرىنى تۆۋەندە زىكىر قىلىپ ئۆتۈمىز:

شەداد ئىبنى ئەۋۇس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **ئىستىغپارنىڭ ئەڭ كاتتىسى: ئى ئاللاھ! سەن مېنىڭ پەرۋەردىگارىمىسەن، سەندىن باشقا مەبۇد بەرھەق يوق، سەن مېنى ياراتتىڭ، مەن سېنىڭ بەندەڭ، مەن پەيغەمبەرلەرنىڭ تېلى ئارقىلىق مەندىن ئالغان ئەھدەڭ ۋە ۋەدەڭنى كۈچۈمنىڭ يېتىشىچە ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا تىرىشىمەن، ساڭا سېغىنىپ ئىشلىرىمنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن، ماڭا ئاتا قىلغان نېئىمىڭنى تونۇيمەن ۋە گۇناھلىرىمنى ئېتىراپ قىلىمەن، ئى ئاللاھ! گۇناھلىرىمنى مەغپىرەت قىلغىن، ھەقىقەتەن گۇناھلارنى سەندىن باشقا مەغپىرەت قىلغۇچى يوقتۇر.** [بۇخارى رىۋايىتى 6306-ھەدىس].

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن كىمكى بۇ سۆزنى ئەتتىگەندە چىن دىلىدىن دېسە، شۇ كۈنى كەچ كېرىشتىن بۇرۇن ۋاپات بولسا، ئۇ كىشى جەننەت ئەھلىدىن بولىدۇ، كىمكى كېچىدە چىن دىلى بىلەن دېسە، تاڭ ئېتىشتىن بۇرۇن ۋاپات بولسا، ئۇ كىشى جەننەت ئەھلىدىن بولىدۇ.

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **كىمكى ئەتتىگەن-كەچتە سۇبھانەللاھى ۋە بىسْمِئِھى دېگەن سۆزنى يۈز قېتىم دېسە، ئۇ كىشىگە ئوخشاش ياكى ئۇنىڭدىن ئارتۇق دېگەن كىشىدىن باشقا ھېچ كىشى قىيامەت كۈنىدە ئۇ كىشى ئىلىپ كەلگەن ئەمەلدىن ئەۋزەلرەك ئەمەل ئېلىپ كىلەلمەيدۇ.** [مۇسلىم رىۋايىتى 2692-ھەدىس].

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ مۇنداق دەيدۇ: بىر كىشى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ يېنىغا كېلىپ: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! مېنى كېچىدىن چايدان چىقىۋالدى دېگەن ئىدى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئەگەر كېچىدە ئۇخلاشتىن بۇرۇن ئاللاھنىڭ تولۇق كەلىمىسى (قۇرئان) بىلەن ئاللاھ ياراتقان نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن سېغىنىپ پاناھ تىلەيمەن دېگەن بولسا، ساڭا ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيتتى، دېدى. [مۇسلىم رىۋايىتى 2709-ھەدىس].

ئەبۇ راشىد ھۇيرانى مۇنداق دەيدۇ: مەن ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمىر ئىبنى ئاس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن ئاڭلىغان ھەدىسلىرىڭ بولسا سۆزلەپ بەرگەن دېدىم، ئۇ قولىدىكى يازمىنى يەردە قويۇپ مۇنداق دېدى: بۇ پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ماڭا يېزىپ بەرگەن ھەدىسلەر دېدى، مەن ئۇنى قولۇمغا ئېلىپ قارىسام ئۇنىڭدا: ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ماڭا ئەتتىگەندە ۋە كەچتە ئوقۇيدىغان زىكىرلەرنى تەلىم بەرسىلە؛ دېدى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: ئى يوشۇرۇن- ئاشكارا ھەممىنى بىلگۈچى، ئاسمان- زېمىن ۋە ھەر شەيئىلەرنىڭ ياراتقۇچىسى ھەم ئىگىسى ئاللاھ! سەندىن باشقا ھەقىقىي ئىلاھنىڭ يوقلىقىغا گۇۋاھلىق بېرىمەن، ساڭا سېغىنىپ نەپسىمنىڭ يامانلىقىدىن، شەيتان ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن، ئۆزۈمگە زۇلۇم قىلىشىمدىن ياكى بىرەر مۇسۇلمانغا يامانلىق قىلىشىمدىن پاناھ تىلەيمەن دېگەن بۇ سۆزلەرنى ئەتتىگەندە ۋە كەچتە ياتىدىغان جايغا كەلگەندە دېيىشكە بۇيرىغان. [ئىمام ئەھمەد مۇسەندەتە 6812-، تىرمىزى سۈنەندە 3529-ھەدىستە ھەسەن دەپ كەلتۈرگەن].

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئەتتىگەندە ۋە كەچتە بۇ دۇئالارنى ئوقۇشنى تەرك قىلمايتتى: ئى ئاللاھ! سېنىڭدىن دۇنيا- ئاخىرەتتە سالامەتلىك تىلەيمەن، ئى ئاللاھ! سېنىڭدىن مەغپىرەت ۋە دىنىمدا، دۇنيالىقىمدا، ئائىلەمدە، پۇل- مېلىمدا ناپىيەت، تىلەيمەن. ئى ئاللاھ! گۇناھلىرىمنى يۈگىگەن، قورقۇنچىلىرىمنى خاتىرجەملىككە ئايلاندۇرۇپ بەرگەن. ئى ئاللاھ! مېنى ئالدىمدىن، كەينىمدىن، ئوڭ تەرىپىمدىن، سول تەرىپىمدىن ۋە ئۈستى تەرىپىمدىن قوغدىغىن، سېنىڭ ئۇلۇغلىقىڭغا سېغىنىپ ئاستى تەرىپىمدىن سۇيقەستكە ئۇچرىشىمدىن پاناھ تىلەيمەن. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 5074-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلىرى توپلىمىدا 4239-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام تاڭ ئاتقۇزغاندا: ئى ئاللاھ! سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن تاڭ ئاتقۇزدۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن كەچ قىلدۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ياشايمىز ۋە سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ئۆلىمىز، توپلىنىدىغان جاي سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر دەيتتى. كەچ قىلغان ۋاقىتتا: ئى ئاللاھ! سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن كەچ قىلدۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ياشايمىز ۋە سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ئۆلىمىز، توپلىنىدىغان جاي سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر، دەيتتى. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 5068-ھەدىس. تىرمىزى رىۋايىتى 3391-ھەدىس. نەسائى "ئەلكۇبرا" ناملىق ئەسەر 10323-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن. ئەلبانى سەھىھ دەپ تىرمىزىنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى 2700-ھەدىستە كەلتۈرگەن].

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: بىر ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي ئىلاھ يوقتۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، پادىشاھلىق ۋە ھەمدۇ- سانالار ئۇنىڭغا خاستۇر، ئاللاھ ھەر نەرسىگە قادىردۇر دېگەن

سۆزنى ھەر كۈنى يۈز قېتىم دېسە، ئۇ كىشى ئۈچۈن ئون قۇل ئازاد قىلغاننىڭ باراۋېرىدە ساۋاپ بولىدۇ، يۈز ياخشىلىق يېزىلىدۇ، يۈز خاتالىق ئۆچۈرۈلىدۇ، شۇ كۈنى كەچ كېرگىچە ئۇنىڭ ئۈچۈن شەيتاندىن ساقلىغۇچى بولىدۇ، ئۇ كىشىدىن كۆپرەك ئەمەل قىلغان كىشىدىن باشقا بىر كىشى ئۇ كىشى ئېلىپ كەلگەندىن ياخشىراق بىر نەرسىنى ئېلىپ كېلەلمەيدۇ. [بۇخارى رىۋايىتى 6040-ھەدىس].

ئەبۇ ئىبياش رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: كىمكى ئەتتىگەندە: بىر ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي ئىلاھ يوقتۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، پادىشاھلىق ۋە ھەمدۇ-سانالار ئۇنىڭغا خاستۇر، ئاللاھ ھەر نەرسىگە قادىردۇر دېگەن سۆزنى دېسە، ئۇ كىشى ئۈچۈن ئىسمائىلنىڭ ئەۋلادىدىن بىر قۇل ئازاد قىلغاننىڭ باراۋېرىدە ئەجىر بولىدۇ، ئۇ كىشى ئۈچۈن ئون ياخشىلىق يېزىلىدۇ، ئون خاتالىق ئۆچۈرۈلىدۇ، ئون دەرىجە كۆتۈرۈلىدۇ، شۇ كۈنى كەچ كېرگىچە ئۇ كىشى ئۈچۈن شەيتاندىن ساقلىغۇچى بولىدۇ، ئەگەر كەچ ۋاقتىدا دېسە، تاڭ ئاتقۇچە ئۇ كىشى ئۈچۈن شەيتاندىن ساقلىغۇچى بولىدۇ. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 5077-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلىرىدە كەلتۈرگەن].

ئەنەس ئىبنى مالىك رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام پاتىمە رەزىيەللاھۇ ئەنھاغا مۇنداق دېگەن: مېنىڭ تەۋسىيەمگە قۇلاق سېلىشتىن سىزنى نېمە چەكلەپ قويدۇ؟ سىز ئەتتىگەندە ۋە كەچتە: ئى ھەمىشە تېرىك بولغۇچى ۋە ھەممىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى پەرۋەردىگار! سېنىڭ رەھىمىتىڭ بىلەن ياردەم سوراي مەن، مېنىڭ ھالىمنى پۈتۈنلەي ياخشىلىغىن ۋە مېنى كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچىلىكىمۇ ئۆز ھالىمغا تاشلاپ قويمىغىن، دېگەن سۆزنى ئېيتتىڭ دېدى. [ئەسائى ئەل كۇبرا ناملىق ئەسەر 227-نومۇرلۇق ھەدىستە رىۋايەت قىلغان. شەيخ ئەلبانى سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى 227-نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام كەچ ۋاقتىدا: بىز كەچ قىلدۇق، بارچە پادىشاھلىق ئاللاھقا مەنسۇپ بولغان ھالدا كەچ قىلدۇق، بارلىق ھەمدۇ-سانالار ئاللاھقا خاستۇر، ئاللاھتىن باشقا ھەقىقىي ئىلاھ يوقتۇر، ئاللاھ يەككە-يېگانىدۇر، ئاللاھنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، پادىشاھلىق ۋە پۈتۈن ھەمدۇ سانالار ئاللاھقا مەنسۇپتۇر، ئاللاھ ھەممە نەرسىگە قادىردۇر. پەرۋەردىگار! بۇ كېچىنىڭ ۋە كېيىنكىسىنىڭ ياخشىلىقىنى سوراي مەن، ساڭا سېغىنىپ بۇ كېچىنىڭ ۋە كېيىنكىسىنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن، پەرۋەردىگار! ساڭا سېغىنىپ ھورۇنلۇقتىن، قېرىلىقتىن يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن. پەرۋەردىگار! ساڭا سېغىنىپ دوزاختىكى ئازابتىن ۋە قەبرىدىكى ئازابتىن پاناھ تىلەيمەن دەيتتى، ئەتتىگەن ۋاقتىدا بىز تاڭ ئاتقۇزدۇق، بارچە پادىشاھلىق ئاللاھقا مەنسۇپ بولغان ھالدا تاڭ ئاتقۇزدۇق، ھەمدۇ سانالار ئاللاھقا مەنسۇپتۇر، دەيتتى. [مۇسلىم رىۋايىتى 2723-ھەدىس].

ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: ھەرقانداق بىر مۇسۇلمان ئەتتىگەندە ۋە كەچتە ئۈچ قېتىمدىن: ئاللاھقا پەرۋەردىگارلىق جەھەتتە، ئىسلامغا دىن جەھەتتە ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا پەيغەمبەرلىك جەھەتتە رازى بولدۇم دېسە، ئاللاھ ئۇ كىشىنى قىيامەت كۈنىدە رازى قىلىدۇ. [ئىمام ئەھمەد رىۋايىتى 18967-ھەدىس. بۇ

ھەدىسىنى مۇسەندى تەتقىق قىلغۇچىلار سەھىھ دېگەن].

ئابدۇللاھ ئىبنى خۇبەيب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **قۇل ھۇۋاللاھۇ ئەھەد، قۇل ئەئۇزۇ بىرەببىل پەلەق ۋە قۇل ئەئۇزۇ بىرەببىن ناسنى ئەتتىگەندە ۋە كەچتە ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇش ساڭا ھەممە نەرسىگە كۇپايە قىلىدۇ.** [ترمىزى رىۋايىتى 3575- ھەدىستە سەھىھ دېگەن. ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 5082- ھەدىس. ئىمام نەۋەۋىي سەھىھ دەپ "ئەل ئەزكاردا" 107- بەتتە كەلتۈرگەن. ئىبنى ھەجەر ھەسەن دەپ "نەتائىجۇل ئەپكار" 2- توم 345- بەتتە كەلتۈرگەن].

ئوسمان ئىبنى ئەپپان رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان دەيدۇ: **كىمكى ھەر كۈنى: نامىنى ئاتىغان كىشىگە ئاسمان- زېمىندە ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدىغان ئاللاھنىڭ نامى بىلەن باشلايمەن، ئاللاھ ھەممىنى ئاڭلاپ ۋە كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر دېگەن دۇئانى ئەتتىگەندە ئۈچ قېتىم ئوقۇسا كەچ كېرگىچە ئۇ كىشىگە ئۇيۇقسىز بىر بالا كەلمەيدۇ، كەچتە ئۈچ قېتىم ئوقۇسا، ئۇ كىشىگە ئەتتىگەنگىچە ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ.** [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 5088- ھەدىس].

يەنە بىر لەپىزىدە: **كىمكى ھەر كۈنى ئەتتىگەن- كەچتە: نامىنى ئاتىغان كىشىگە ئاسمان- زېمىندە ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدىغان ئاللاھنىڭ نامى بىلەن باشلايمەن، ئاللاھ ھەممىنى ئاڭلاپ ۋە كۆرۈپ تۇرغۇچىدۇر دېگەن دۇئانى ئۈچ قېتىم ئوقۇسا، ئۇ كىشىگە ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ.** [ترمىزى رىۋايىتى 3388- ھەدىس. ترمىزى: ھەسەن، سەھىھ، غەرىپ دېگەن. ئىبنى قەييىم سەھىھ دەپ "زادىل مىئاد" 2- توم 338- بەتتە كەلتۈرگەن. شەيخ ئەلبانى سەھىھ دەپ ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلىرىدە كەلتۈرگەن].

ئەبۇ دەردا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رىۋايەت قىلغان ھەدىستە: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **كىمكى ئەتتىگەندە ۋە كەچتە ئاللاھ ماڭا كۇپايدۇر، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر، ئۇنىڭغا تەۋەككۈل قىلىدىم، ئۇ بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارىدۇر دېگەن سۆزىنى يەتتە قېتىم دېسە ئاللاھ ئۇ كىشىنىڭ مۇھىم ئىشلىرىغا كۇپايە قىلىدۇ.** [ھەدىس مەرىپۇ، شەيخ ئابدۇلئەزىز ئىبنى باز رەھىمەھۇللاھ بۇ ھەدىسنىڭ ئىسنادىنى ياخشى دېگەن.

جۇۋەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، بىر كۈنى ئەتتىگەندە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭ يېنىدىن بامداتنىڭ سۈننىتىنى ئوقۇپ چىقىپ كەتكەندە ئۇ ئۆزىنىڭ ناماز ئوقۇيدىغان جايىدا ئولتۇرۇپ قالغان بولۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام چاشكا نامىزىدىن كېيىن قايتىپ كەلگەندىمۇ ئۇ شۇ ئورنىدا ئولتۇراتتى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن يېنىڭدىن چىقىپ كەتكەندىن بېرى مۇشۇنداق ئولتۇردىڭىزمۇ؟ دېگەندە، ئۇ: ھەئە دېدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇ تۆت كەلىمىنى ئۈچ قېتىم دېگەن بولسىڭىز، ئۇ كەلىمىلەر سىز ئەتتىگەندىن بېرى دېگەن سۆزلەر بىلەن تارازىغا سېلىنسا ئېدى، ئەلۋەتتە بۇ تۆت كەلىمە ئېغىر كەلگەن بولاتتى: ئۇ، ئاللاھ پاكىتۇر، ئۇ مەخلۇقاتلىرىنىڭ ھېسابچى، ئەرشىنىڭ زىينەتلىرىچە، ئۇنىڭ سۆزلىرىنى بېزەشكە يېتەرلىك

سىيالارغىچە ۋە ئۆزى مەمنۇن بولغۇچە قەدەر ھەمدۇ-ساناغا لايىقتۇر. [مۇسلىم رىۋايىتى 2692-ھەدىس].

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.